

Oponentský posudek

Autor/ka práce: Bc. Tereza Trnková
Název práce: Podpora samostatného bydlení jako forma terénní sociální služby
Vedoucí práce: prof. PhDr. Beáta Krahulcová, CSc.
Oponent: Honza Kaňák, Ph.D.

Formální náležitosti podle Opatření děkana 07/2017

Splňuje práce kritérium odborného textu?	Ano
Obsahuje abstrakt (Čj, Aj) – nepovinné pro Bc.	Ano
Obsahuje shrnutí závěrů?	Ano
Obsahuje seznam literatury?	Ano
Obsahuje čestné prohlášení (samostatnost, citace literatury, nepoužití k získání titulu)	Ano
Rozsah (40 NS – Bc.; 60 NS – Mgr.)	Ano nebo při přísnějších kritériích nikoliv

Diplomová práce Terezy Trnkové splňuje formální náležitosti podle OD 07/2017. Z hlediska konceptuální části se rozhodně jedná o odborný text, jen v Úvodu bych ocenil, kdyby teze autorka podložila odkazem k nějakým relevantním zdrojům – takto to totiž vypadá, že to, že „v naší společnosti přelodává názor, že lidé s jakýmkoliv druhem postižení nedokáží žít normální a plnohodnotný život...“ (str. 9) zjistila autorka textu sama. V kapitole třetí autorka odkazuje na webové stránky organizace (což je sice pochopitelné, ale o to více by měla být kapitola, v kratší podobě, v části, kde jsou prezentována zjištění.

Navíc je v kontextu zaměření této práce tendence využívat nekriticky termín normální život poněkud problematická.

Znění základní výzkumné otázky

Je formulována?	Ano, byť cíl b) je dle mého nadbytečný a problematický
Jsou pojmy operacionalizovatelné?	Ano
Spadá do oboru SACH?	Není zřejmé; není autorkou textu definováno
Je netriviální?	Ano
Je otevřená (či je možná uzavřená varianta)?	Ano

Autorka práce v sedmé kapitole formuluje cíle jako:

a) odpovědět na základní výzkumnou otázku, která zní: Jak jsou klienti a rodiče klientů spokojeni se službou Podpora samostatného bydlení Společnosti DUHA, z.ú?

b) S čím tato služba klientům nejvíce pomáhá?

K samotné formulaci lze říci, že a) je dobře formulovaná ZVO (s tím, že je její oborová specifita nejasná, neb sociální služby se nerovnájí sociální práci), je operacionalizovatelná a není triviální. Pro samotnou organizaci pak, pokud to již sama organizace nezjišťuje jinak, mohou být výsledky důležité i proto, že je ze zákona povinna službu nějakým způsobem evaluovat a hodnotit.

Formulace b) se mi nicméně jeví jako nadbytečná (proč přidávat další cíl, když první je sám o sobě dostačující?) a navíc problematická v tom, jak autorka určí, co je ono „nejvíce pomáhá“ - podle jakého kritéria je ono nejvíce určováno.

Konceptuální část práce

Jsou konceptualizovány všechny pojmy ZVO?	Ne
Je u klíčového pojmu definován obsah i struktura pojmu?	Ne
Je uveden současný stav poznání?	Ne
Je konceptualizace srozumitelná?	Ano

Autorka se v textu konceptuální části práce věnuje postupně vymezení terminologie, typologii postižení klientů, společností DUHA (k tomu jen, že je obvyklé, pokud o to výslovně organizace nepožádala, aby byla v textu anonymizována), druhy dávek a rozdílem mezi podporovaným a chráněným bydlením, stejně jako sociálními službami. Lze říci, že poslední tři kapitoly (což ale činí celých 23 stran textu práce – nejsem schopen spočítat přesně normostrany, ale na tiskové strany by to znamenalo, že autorka nedosáhla na požadovaný minimální rozsah magisterské práce) jsou, z hlediska cíle práce, nadbytečné a dle mého nepomáhají autorce na ZVO odpovědět. Autorka se neptá ani na dávky, ani na rozdíl mezi podporovaným a chráněným bydlením (zkoumá jen to první) a stejně tak přehled typů sociálních služeb a jejich forem je z hlediska cíle práce nadbytečný.

Kapitola 3 nepatří do konceptuální části, ale na začátek analytické části. Navíc se z textu zdá, že společnost zastoupená jejím vedením nedala explicitní souhlas s odkazováním ke konkrétní organizaci v rámci magisterské práce – což lze vnímat jako eticky problematické.

Jako podstatně problematičtější ale shledávám to, že autorka nekonceptualizuje v samostatné kapitole termín „měření spokojenosti se službou“, který je pro zodpovězení cíle a) zásadní. K cíli b) pak nedefinuje v konceptuální části, co je ono „nejvíce pomáhají“ (minimálně s ohledem na rozdíl mezi pomocí a kontrolou, o kterém se hodně mluví, či o přístupech zaměřených na vztah a na úkol by to bylo velmi potřeba).

Metodologický rámec

Je k operacionalizaci využita konceptualizace?	Ne
Sedí metoda sběru dat se záměrem výzkumu?	Ne zcela
Sedí metoda analýzy dat se záměrem výzkumu?	Ne
Je popsán způsob výběru vzorku?	Ano
Je zvolen rámec výzkumu adekvátně ZVO a záměru výzkumu?	Částečně
Jsou popsány limity výzkumu, kvalita výzkumu a etický rozměr zkoumání?	Ne

Autorka využívá pro metodu tvorby dat strukturovaný rozhovor – což není obvyklé a pro mne z toho plyne spíše otázka, jak zacházela se situacemi (pokud se objevily), kdy se potřebovala na něco doptat. Nejsem si totiž zcela jist, jestli otázkami, tak jak je formuluje, může zjistit vše, co potřebuje. Zásadnější potíž práce je v tom, že autorka sice realizuje operacionalizaci (za což sem rád a je to rozhodně dobře), ale bez určení konceptualizace klíčového termínu – není tedy zřejmé, jak došla k otázkám (viz kapitola 7.1.4, z nichž některé se mi nezdají, že by souvisely s cílem práce – ani s jedním; příkladem může být např to, jestli rodiče (dva rodiče) vědí, jak dlouho službu jejich potomek využívá). Postrádám pak

také vysvětlení toho, jak byly stanoveny úkoly (kap. 7.1.3) a k čemu jsou autoři vlastně dobré.

Autorka sice tvrdí, že cílem kvalitativního výzkumu je „vytvářet jeho obraz (fenoménu) v co možná nejkompaktnější podobě, včetně podob jeho vztahů s dalšími aspekty“ (s. 55), ale toto z hlediska prezentace dat nerealizuje (viz další část posudku).

Výzkumná zjištění

Odpovídají výzkumná zjištění na ZVO?	Pouze minimálně, spíše nikoliv
Jsou použity nástroje analýzy dat adekvátně?	není
Je prezentace zjištění srozumitelná?	ano
Přináší zjištění výzkumu něco nového?	Ano, pro organizaci věřím, že určitě

Na problémy, které jsou popsány u metodologické části práce pak navazují, poměrně logicky, potíže prezentace výzkumných zjištění. Prezentovaná zjištění totiž

a) neodpovídají zcela cíli práce ve formě ZVO – často totiž výstupy neodpovídají na to JAK POMÁHÁ, ale s ČÍM POMÁHÁ a nejsem si zcela jistý tím, jestli si je tohoto rozdílu autorka vědoma. Na str. 62 tak například píše, že služba „nejvíce pomáhá tím, že je doprovází k lékařům...“. Nicméně z odpovědi neplyne (ani z textu práce), jak tedy služba pomáhá a jestli tím skutečně klientům pomáhá a jestli to nějak klienti vnímají. Stejně tak míra spokojenosti nemusí znamenat to, že služba pomáhá a jak pomáhá.

b) zpracování dat také neodpovídá kvalitativnímu výzkumu: nejsou formulovány trsy, či podobnosti. V podstatě lze říci, že neproběhlo ani základní kódování. Prezentace jednotlivých odpovědí je spíše podkladem pro další analýzu, než analýzou samotnou.

c) některé formulace jsou, s ohledem na počet respondentů, nevhodné – např. Žádnému z klientů, jehož rodiče se rozhovorů zúčastnili... (s. 82) je problematická, když se jednalo o dva rodiče.

Závěrečné tvrzení, že: „Cílem mé diplomové práce bylo odpovědět na základní výzkumnou otázku: Jak jsou klienti a rodiče klientů spokojeni se službou Podpora samostatného bydlení Společnosti DUHA, z.ú.? Cíl mé diplomové práce byl splněn, jelikož jsou klienti, kteří využívají službu Podpora samostatného bydlení Společnosti DUHA, z.ú. s touto službou rozhodně spokojeni a stejně tak i jejich rodiče.“ pak jen potvrzuje předchozí kritiku z bodu a) této části posudku.

Závěr: Práce i přes uvedené nedostatky (či lépe řečeno mé výhrady) splňuje požadavky, které jsou kladené na diplomové práce. Proto ji navrhuji k obhajobě a navrhuji hodnocení dobře (3). Zároveň prosím autorku textu, aby se vyjádřila k níže uvedeným otázkám.

Otázky a podněty k obhajobě

- Jaký smysl mají kapitoly 4 až 6 s ohledem na cíl Vaší práce?
- Prosím autorku, aby si k obhajobě připravila základní konceptuální definování „měření spokojenosti se službou“ a dle toho upravila, či komentovala operacionalizaci, kterou v textu předkládá.
- Prosím autorku, aby naznačila, jak by vypadaly výstupy práce, kdyby využila byť základní analytické zpracování kvalitativních dat.

HUSITSKÁ
TEOLOGICKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

V Praze dne 29. května 2020

Honza Kaňák